

Menekült felvidéki diákok segélykérelmei a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztériumhoz ^[1]

„1945-ben Léváról, Szlovákiából, szüleimet és testvéreimet ½ óra leforgása alatt, egyenesen az internálótáborból áttették a határon. Így tehát mindenünk ott maradt. Mikor 2 hónappal később [az] amerikai fogságból hazaérkeztem, még a határról kiutasítottak a szlovák csendőrök. Egyik rokonom szánt meg egy erősen használt cipőjével. Ez azonban azóta már nagyon siralmas állapotban van. Így tehát a lábbelimet illetően nagyon válságos helyzetben vagyok. Kérem Miniszter Urat, hogy a lehetőségekhez képest egy 41-es félcipőhöz juttatni szíveskedjék.”

Bevezetés

A második világháború végén az újonnan berendezkedő csehszlovák állam jogfosztó rendeletek sorával bénította meg az újra Csehszlovákiához került magyarság életét. Az ún. bene?-i dekrétumok rendelkezései nyomán megszűnt magyar iskoláztatás, a magyar nyelvű alsó- és középfokú iskolákat szinte kivétel bezárták, és a magyar gyerekeket nemcsak az anyanyelvű oktatásból rekesztették ki, de a szlovák nyelvből is. A továbbtanulni vágyó fiatalok egyetemi, főiskolai felvételét, valamint tanulmányaik folytatását szintén lehetetlenné tették.

Az 1944-es évtől folyamatosan 1948-ig, de ezen belül is leginkább az 1945-ös és az 1946-os években menekültek és kiutasítottak tízezrei lépték át a csehszlovák-magyar határt, köztük számos iskoláskorú fiatal. Számosan érkeztek Romániához tartozó Erdély, a Jugoszláviához tartozó Délvidék, valamint a már a Szovjetunióhoz tartozó Kárpátalja területéről, azonban legtöbben Felső-Magyarországról menekültek el. A felvidéki magyarságot ezen kívül csehországi deportálás, majd lakosságcsere (kitélepités) sújtotta, amelynek időszakában tovább romlottak a Csehszlovákiában maradt magyarok életfeltételei. 1946-ban kimutathatóan a csehországi deportáltak elől szöktek el fiatalok tömeges jelleggel.

A több ezer átmenekült diákot a határ magyar túoldalán kiemelt figyelemmel fogadták, és a háború utáni Magyarország lehetőségei szerint menekültszállításokon, befogadó családoknál, ill. diákotthonokban és kollégiumokban helyezték el őket. A különböző korú és iskolai végzettségű diákok elhelyezésének megoldása után a legfontosabb feladat oktatásuk mielőbbi és legteljesebb körű megoldása lett.

A kormányzat már 1945 őszén döntést hozott arról, hogy a menekülteknek számító magyar diákok ingyenes oktatásban, vizsgázási lehetőségben, ill. ellátásban részesüljenek. A fogalmakat is tisztázták: menekülteknek azok a tanulók minősültek „akik hitelt érdemlő módon igazolják, hogy szüleik állandó lakóhelye Magyarország 1937. évi határain kívül fekszik, s otthonukat kényszerítő körülmények miatt hagyták el”. Az ellátás minden legalább elégséges osztályzatot elérő diákot megilletett, és az ingyenes szállás és ellátás biztosításán túlmenően segélyeket is biztosítottak számukra. Az őket befogadó intézmények diákszociális ügyekkel foglalkozó hivatalai, a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium (VKM) szervezésében rendszeres havi segélyben részesítették az arra rászorulókat. Folyamatos ellátásukat 1946 nyaráig sikerült megfelelően megoldani, és beilleszteni a diákokat a magyar oktatási és kollégiumi rendszerbe. 1946 szeptemberétől azonban a VKM költségvetése már nem tehetővé az állandó juttatás biztosítását, a segélyezés esetlegessé vált, és az arra leginkább rászorultak jutottak a megélhetésüket biztosító ellátáshoz. A vizsgáztatás és egyéb kedvezmények viszont mindenki számára megmaradtak.

A kiutalt tanulmányi segélyek rendkívüli fontosságúak voltak, és életmentő jelentőségük maradtak diákok életében. A korabeli jellemzés szerint a háború utáni nyomor a gyerekeket sújtotta legjobban, és a kiutalt támogatás szó szerint azt jelentette, hogy „a rossz táplálkozás következtében leromlott testű diák egy-két falat kenyérral vagy ¼, ½ kg gyümölcscsel többet ehet, mint anélkül”.

Az ideiglenes lakóhelyen, vagy akár már véglegesen letelepített általános iskolás diákok az adott község vagy város iskoláit használták, gyerekeiket oda járáthatták, és így a család is együtt maradhatott. Az így beiskolázott gyermekek ezek után mindenben osztoztak az „öslakosok” gyermekeivel, az akkori magyar iskolaügy minden gondjával és nehézségével: a háború miatt romossá vált iskolákban történő tanulás, a fűtelenséggel, az elégtelen felszereléssel, az éhezéssel és az általános szegénységgel. Ez utóbbi a zömét nincstelenként érkező menekült családokat fokozatosan sújtotta.

1946 végétől azonban nagy gondot okozott a Szudéta-földre történő deportálás miatti magyar családok tömeges, kiskorú gyerekekkel együtt történő átmenekülése a határon. A magyar kormányzat pontosan e tömeges menekülési hullám miatt egy külön gyermekotthont állított fel számukra, indoklásuk szerint azért, mert a „menekültek gyerekeit meg kell kímélnünk a nyomorúságos tömegszállítások sorsától, már csak annál is inkább, mert a sokévi tanulmányi kényszerszünet után a rendszeres iskolai munkába mihamarabb beállíthatjuk őket”. Mivel a nyugati határvidéken Rajka vált a menekültek „gyűjtőhelyévé”, itt állították fel 1947 elején a *Rajkai Menekült Gyermekek Tanulóotthonát* a magyar Vöröskereszt gondozásában, és az Áttelepítési Kormánybizottság és a VKM állandó támogatásával. A 30 fiút és 30 leányt magába fogadó otthonban kiemelt feladatot jelentett a tanulmányaikban lemaradó gyermekek tudásának fejlesztése és hiányaik pótlása. Az otthon 1949 nyaráig állt fenn.

A középiskolás korúak egy része családdal érkezett, de sokan egyedül is átszöktek a határon. A rokonnal nem rendelkezőket idegen befogadó családoknál szállásolták el, de előfordult egy települést elhagyó általános iskolás diákok elhelyezése is. A körülmények meglehetősen rossznak voltak nevezhetők: szűkös helyek, gyakran két emberre jutó ágy, kevés élelem, elégtelen ruházat. Az iskolák, sőt azok növendékei is számos esetben vették őket pártfogásukba, és emellett a középiskolák internátusai is új otthont jelentettek számukra.

A legtöbb menekült diák egyetemi vagy főiskolai hallgató volt, akik zömében az 1945 előtt megkezdett tanulmányaikat addig nem tudták befejezni. Az új csehszlovák felsőoktatási intézmények nem vettek fel magyar nemzetiségű tanulót, sőt 1946-1947-ben több esetben a már esetlegesen bekerült hallgatókat is kizárták. A Magyarországra menekültek főleg nagyobb városokba, leginkább Budapestre kerültek, és az ottani oktatási intézményekben folytatni is tudták tanulmányaikat.

Elhelyezésükben nagy segítségükre voltak az 1938 után megnyitott kollégiumi otthonok, amelyek 1945 után is befogadhatták őket. Legtöbben az akkori Teleki Pál Diákotthon Felvidéki Tagozatában (a későbbi *Rákóczi Diákotthon*), ill. a *Gömbös Gyula Diákotthonban* laktak.

Életkörülményeik, az állami gondoskodás ellenére, siralmasnak voltak mondhatók. A korabeli jellemzés szerint „az infláció idején a legtöbb helyen a feketekereskedelemmel foglalkoztak, hogy mellékeresetüket biztosítsák. Az egyetemi tandíjakat, menzákat csak úgy tudják megfizetni, hogy külön munkát vállalnak, építkezésnél segédmunkáit szerepet vagy más alkalmi munkát, a ritka tanítási (magánórak) alkalmakon kívül. A női egyetemi hallgatóknak a helyzete talán még nehezebb. Kollégiumi szobáik éjszaka varróműhelyé alakulnak át. Varnak, szabnak, kötnek vagy kisebb iparművészeti munkáival foglalkoznak. Sokan kénytelenek voltak anyagi okok miatt megszakítani tanulmányaikat, mert nem tudják a tandíjakat biztosítani. 1946/47 végén az egyetemre beiratkozott mintegy 2000 menekült hallgató száma 700 alá csökkent.”

Az intézmények felmérése szerint többségük - iskoláik elvégzése után - vissza kívánt térni szülőföldjére, családjához, hogy életét ott folytassa tovább. Az erre irányuló szándékokat a magyarországi hatóságok, ill. az oktatási intézmények vezetői is meglehetősen ambivalens érzelmekekkel fogadták, ugyanis helytelenítették, hogy a magyar állam segítségével kitanított fiatalok egy másik állam területén, ezen állam hasznára kamatoztassák Magyarországon megszerzett tudásukat. Végül is azonban az az elgondolás győzött, hogy a Csehszlovákiában maradt magyarság számára létszükséglet egy új vezetőréteg kinevelése, és az elmenekült, kiutasított vagy áttelepült korábbi értelmiség pótlása.

Életük 1948-1949 körül változott meg jelentősen, amikor úgymond a menekültkérdés „aktualitását veszítette”. A keleti, szovjet befolyású tömb országai között normalizálódni kezdtek a viszonyok, és a nemzetiségi kérdést a „lenini-sztálini” elvekre hivatkozva kezdték kezelni. 1948 után ezekben az országokban lezajlott a teljes mértékű kommunista hatalomátvitel, amely a menekült diákok helyzetére is döntő hatást gyakorolt. Az „internacionalizmust” többé-kevésbé komolyan vevő, ill. annak gyakorlati - szovjet mintájú - elveit alkalmazó államok módosították nemzetiségi politikájukon, ami bizonyos fokú és módú enyhülést jelentett. Csehszlovákia esetében ez a magyarellen es intézkedések zömének felfüggesztését jelentette, így többek között a magyar iskoláztatást újból engedélyezték. 1948 után a viszonyok az adott körülmények között rendeződni látszottak.

A csehszlovák állam 1949 nyarán kollektív útlevél segítségével körülbelül 900 főnyi diáknak engedélyezte hazatérését szülőföldjére, családlátogatás és nyári szünet címén. Tanulmányaik folytatására szeptember elején, a magyarországi hatóságok akadályoztatása ellenére visszaengedték őket Magyarországra. 1949 karácsonyán, ill. 1950 tavaszán és nyarán a csehszlovák állam ismét megengedte a tömeges formájú hazatérést, azonban szeptemberben a visszautat már nem: senkinek sem biztosítottak kollektív útlevelet, és megtagadták a határ átlépését, ezzel Csehszlovákiában „marasztalva” sok száz magyar fiatal. Az akció célja a Magyarországon kiképzett értelmiség csehszlovákiai hasznosítása, munkába állítása volt.

1950 után a Magyarországra került átmenekült, ill. áttelepített csoportok számára megszűntek a kedvezmények és a különleges bánásmód. Fő célja az új internacionalista rendszerbe történő betagozásuk vált.

A magyarországi oktatásügyet legfelső szinten a Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium irányította, és a menekült diákok problémáinak jogszabályi vonatkozásaiban is itt születtek a döntések. Ezen kívül gyakran egyedi esetekben is a tárca tette meg a szükséges intézkedéseket. Számos rendelet, utasítás és egyéb intézkedés született ügyeikben, és mindenben igyekeztek biztosítani tanulmányaik folyamatosságát és állandóságát.

A Minisztérium a tanfelügyelőknél és tankerületi főigazgatókon, valamint az oktatási intézmények vezetőin keresztül tartotta a kapcsolatot a diákokkal. A menekült tanulók ügyeiben a közvetlen érintkezést a kiküldött megbízottakra bízták, valamint a Minisztérium A III. Nevelési-, valamint a X. Külföldi Kulturális Kapcsolatok Ügyosztálya végezte a teendőket. A Nevelési Főosztály szervezte meg szociális ellátásukat, és igyekezett a rendelkezésére álló anyagi és hatásköri eszközöket maximálisan kihasználni, és több akciót is kezdeményezett a menekültek életkörülményeinek javítására. A korabeli jellemzés szerint: „A menekültek ügyeit intéző *dr. Krammer [Jenő]* és *Drien Károly* nehéz feladatukat komoly lelkiismeretességgel, hozzáértéssel és szívük vérével intézik.”

A diákok (egyetemisták, főiskolások, középiskolások) személyesen vagy írásban csak kivételes alkalmakkor fordultak közvetlenül a Minisztériumhoz. Zömében az oktatási szervek, intézmények vezetői intézkedtek helyettük, azonban néhány esetben, így például az 1946 tavaszán megindított ügynevezett cipő-akció keretében, személyesen fordultak a felső hatóság felé. Ekkor a nagyon hiányos öltözkű, lerongyolódott tanulók számára juttattak megfelelő lábbeliket.

Hasonló lett 1946 őszétől az akkor már esetlegessé vált segélyezés jogosultságának és kiutalásainak megadása, amikor a diákok szintén többször intéztek kérvényeket a tárcához.

A tanulók Minisztériumhoz címzett levelei a Nevelési Főosztály iratai között maradtak fenn. Ezek közül válogattuk ki azokat, amelyek a jelentősebb információt tartalmaznak sorsukról, életükről, kiutalásuk körülményeiről, valamint családjuk történetéről. A *reprezentatív jellegű válogatás* átfogó jelleggel igyekszik megjeleníteni a diákok sorsát és életkörülményeit.

A diákok leveleikben általában tömören említik meg a velük történeteket, néhány mondatban magyarázzák el sorsukat és körülményeiket, láthatóan oktatási intézményeik instrukcióit követve, valamint társaikról másolva le a szükséges bevezető és záró formulákat. A leveleket rövidítés nélkül állítottuk össze, a nyilvánvaló elírásokat javítottuk, a többit [!] jellel jeleztük, és a levelekben előforduló rövidítéseket szögletes zárójelben oldottuk fel.

Forrás

Csehszlovákiából menekült magyar diákok segélyeirelmei - 1946

1.

Szóllósy Károly kérelme cipőhöz juttatására

Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulok Miniszter Úrhoz, hogy engem a hirdett akcióból cipőhöz juttatni szíveskedjék.

Kérelmemet a következőkben indoklom:

1945-ben Léváról, Szlovákiából, szüleimet és testvéreimet ½ óra leforgása alatt, egyenesen az internálótáborból áttették a határon. Így tehát mindenünk ott maradt. Mikor 2 hónappal később [az] amerikai fogságból hazaérkeztem, még a határról kiutasítottak a szlovák csendőrök. Egyik rokonom szánt meg egy erősen használt cipőjével. Ez azonban azóta már nagyon siralmas állapotban van. Így tehát a lábbelimet illetően nagyon válságos helyzetben vagyok.

Kérem Miniszter Urat, hogy a lehetőségekhez képest egy 41-es félcipőhöz juttatni szíveskedjék. Kérelmemet a fentiek indoklása mellett Miniszter Úr jóindulatába ajánlva maradok tisztelettel:

Szóllósy Károly
szigorló mérnök

Budapest, 1946. máj[us] 6.

[A kérvényre utólag ráírt adatok:]
atyja: tanár VI. f[izetési] o[sztály]
tanulmányi eredménye: jó
Menekült.

Léváról kiutasított
20/1385 - 1944. szám
29228/1945
41-es férfi félcipő

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-59624-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Főosztály.) Kézzel írt és kiegészített tiszttázat.

2.

Halász Aurél kérelme cipősegély iránt

Miniszter Úr!

Alulírott Halász Aurél IV. éves gépészmérnök hallgató tisztelettel kérem, hogy mint menekült hallgatót cipősegélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérelmemet indoklom a következőkkel:

- 1.) Szlovákiai menekült vagyok, így szüleimtől semmiféle támogatást nem kapok, aiktól már két év óta teljesen támogatás nélkül állok, mert a nagy család miatt (hat testvér) erre nem volt mód.
- 2.) A háború alatt majdnem minden ruhaneműm elpusztult és amit a mai viszonyok közt pótolni nem tudok.
- 3.) Szüleim támogatására a határ miatt egyáltalán a jövőben sem számíthatok.
- 4.) Az első félévi kolloquiumaimat általános jó eredménnyel tettem le. Azonkívül minden rajtot időben beadtam.

A kérelem támogatását tisztelettel kérem, mert csak így tudom tanulmányaimat időben befejezni, amire egyébként tanulmányi eredményem feljogosít.

Cipőszám: 44

Tisztelettel:
Halász Aurél
IV. [éves] gmk [gépészmérnök]

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-59624-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Főosztály.) Kézzel írt tiszttázat.

3.

Palkovics László cipősegélyre

Miniszter Úr!

Alulírott Palkovics László VIII. f[él] é[ves] gm [gépészmérnök] azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a Miniszter Úrhoz, [hogy] szíveskedjék engem cipősegélyben részesíteni.

Kérésem az alábbi indokokkal vagyok bátor támogatni:

Csehszlovákiai menekült vagyok, édesapám, néhai ev[angélikus] lelkész 7 hónappal ezelőtt halt meg magyarsága miatt tót börtönben. Ezért édesanyám nem kap nyugdíjat. A háború alatt lakásunk tönkre ment, úgy hogy alig maradt meg pár darab bútornak és ruhaneműnk. Két héttel ezelőtt elkobozták Csehszlovákiában minden ingó- és ingatlan vagyonunkat, úgy hogy teljesen minden nélkül maradtunk. Én, hogy szerencsétlen családuknak mielőbbi segítségére lehessenek, átszöktem Magyarországra tanulmányaim befejezése végett. Lerongyolódva, ruha és cipő nélkül érkeztem meg. Nyugdíj nélküli édesanyám képtelen számomra cipőt beszerezni, hiszen kívülem még két ellátatlan testvéremről kell gondoskodnia. Magam pedig egyetemi elfoglaltságom miatt képtelen vagyok bármilyen kereseti forráshoz jutni.

Kérésem megismétlése mellett, vagyok

Budapest, 1946. V. 9. mély tisztelettel
Palkovics László
gm [gépészmérnök]

[A kérvényre utólag ráírt adat:]
Cipőszám 43.

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-59624-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt és kiegészített tiszttázat.

4. Kiss Tibor kérése cipősegélyre

A Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrnak
Budapest

Alulírott azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulok a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz, hogy engem ingyenes cipősegélyben részesíteni szíveskedjék.

IV. éves gépészmérnök hallgató vagyok és rimaszombati lakos voltam. 1944-ben katonának vittek, hadifogságba estem és csak 1945 decemberében tudtam hazatérni.

Édesanyám a nyugdíjából támogatni nem tud. A húgom II. é[ves] bölcsészhallgató, jelenleg segédmunkási minőségben dolgozik, hogy még hátralévő tanulmányaimat befejezzem. Ez a támogatás is csak a legminimálisabb összegre szorítkozhat, mert önmagának is meg kell élnie. - Mindenünk Rimaszombatban maradt és a mind nehezebbé váló gazdasági körülmények között teljesen lerongyolódunk.

Még egyszer kérve kérelmem támogatását, vagyok tisztelettel:

Kiss Tibor
IV. é[ves] gmhallg [gépészmérnök hallgató]

Budapest, 1946. május 10.

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-59624-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttázat.

5. Horváth János kérése cipősegély iránt

Nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Alulírott azzal az alázatos kérelemmel járulok Nagyméltóságodhoz, hogy engem a magyar Vallás és Közoktatásügyi Minisztérium által kiutalt cipősegélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem a következőkkel támasztom alá:

<>

- Szüleim cseh megszállott területen [a] Csallóközben laknak, s szüleimmel a kapcsolatot nem is tudom fenntartani, csupán levél útján, ehhez hozzájárul még, hogy 11 hónapig fogságban voltam Zalában [!], Oroszország belsejében, s mikor hazakeveredtem súlyos izületi gyulladással, jött a rendelet és a magyar ifjúságot Morvaországba munkatáborokba vitték... „V?etkych maďaroch do praevnych táboroch - munkatáborba minden magyarral” jelszó alapján...
- Nekem menekülnöm kellett, mert nem akartam Morvaországban más betegséget is összeszedni...
- Magammal csupán a rajtam lévő ruhát hozhattam; ruhám, cipőm elnyűtt s egybevetve azzal, hogy tanulmányi előmenetelem is megfelelő, kérésem a nagyméltóságú Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr szíves jóindulatába ajánlom.

Mély tisztelettel
Horváth János
II. [éves] mérnökhallgató

Budapest, 1946. május 19.

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-62729-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttázat.

6. Kováts András kérése lábbeli juttatására

Miniszter Úr!

Alulírott azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz, hogy a vezetése alatt álló minisztérium diákszociális csoportjának lábbeli kiutalásából engem részesíteni szíveskedjék.

Tiszteletteljes kérésem támogatására felhozom, hogy felvidéki menekült vagyok Nagydarócról (Losonc mellől). Anyagi viszonyaim a lehető legrosszabbak, mivel özvegy édesanyám földjét, melyet magunk műveltünk, és így az volt egyedüli megélhetési forrásunk, a Csehszlovák állam, mint magyar nemzetiségű tulajdont, még a múlt év nyarán minden ellenszolgáltatás nélkül elvette. Így kereset nélkül maradtunk és ezért ő anyagiakban engem támogatni nem képes.

Tanulmányaimat a mezőgazdasági osztály hatodik félévén végzem, eddigi szigorlataimat és kollokviumaimat átlag jeles eredménnyel raktam le.

Személyi adataim: Kováts András III. éves mezőgazdász. Születési hely és idő: Nagydaróc (Losonci járás), 1924. április 19. Lakhelyem ezelőtt: Nagydaróc (Nógrád vm [vármegye]), mostani lakhelyem: Budapest VIII. Üllői út 24. Az általam kért lábbeli nagysága 44.

Tiszteletteljes kérésem megismételve és kérve méltánylását maradtam

mély tisztelettel
Kováts András

Budapest, 1946. május 22-én

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-62250-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tisztázat.

7.

Kulcsár - Szabó Sándor kérése lábbeli-segélyre

Vallás[-] és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Alulírott azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a Vallás[-] és Közoktatásügyi Miniszter Úrhoz, hogy engem a diákszociális intézmény lábbeli segélyakciójából szíveskedjék részesíteni, az alábbi indokok alapján.

Mint felvidéki menekült, most a legnehezebb anyagi nehézségekkel külszjködöm. Szüleim, akiket szintén áttettek a szlovák hatóságok, semmiféle támogatásban nem tudnak segítségemre lenni. A szlovákok Ipolypásztó községből (Hont vm [vármegye]) utasítottak ki, anélkül, hogy a legszükségesebb ingóságaimat mind elengedték volna hozni, s így számos holmimat a határon való átjövételkor vettek el a szlovák hatóságok. Jelenleg a budapesti Református Theológia Akadémia III. é[ves] hallgatója vagyok. Lábbeliben különösen nélkülözők s azt megvenni én aligha tudnám. (A szükséges cipő száma 39-40.) Kérésemet a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr jó indulatába ajánlva maradok

B[uda]pest, 1946. május 22. mély tisztelettel
Kulcsár-Szabó Sándor
III. é[ves] re[formátus] teológus

MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-61232-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tisztázat.

8.

Dévald József kérvénye lábbeli juttatására

Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Budapest

Alulírott Dévald József V. féléves menekült orvostanhallgató azon kéréssel fordulok Miniszter úrhoz, hogy részemre egy pár 43-as lábbelit kiutalni szíveskedjék.

Kérésem támogatására felhozom a következőket: Szüleimet és testvéreimet a Cseh-Szlovák hatóságok kiutasították, s minden ingóságunk ott maradt, s még az úgynevezett 50 kg-os [kilogrammos] csomagot is elvették a határon.

Előző félévi tanulmányi eredményem két tárgyból kitűnő és két tárgyból jó eredményű colloquiumok.

Kérésem ismétlése mellett maradok

Budapest, 1946. május 22-én tisztelettel
Dévald József
orvostanhallgató

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-59624-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tisztázat.

9.

Rézhegyi Imre kérése lábbeli-segélyre

Miniszter Úr!

Alulírott Rézhegyi Imre II. f[él] é[ves] orvostanhallgató, azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulok Önhöz, hogy engem lábbeli-segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem röviden az alábbi indokokkal támogatom.

Szüleim szlovák megszállás alatt lévő területen élnek, teljesen elszakítva Tőlük semmiféle támogatást nem nyújthatnak, de egyébként is abból az alig két hold földből és beteges édesapám (kőműves segéd) csekély keresetéből úgy se nagyon támogathatnának, nekem pedig semmi vagyonom nincsen. Magyarország területén pedig senki hozzátartozó nem él, akitől valami anyagi támogatást várhatnék, úgy hogy a lábbeli-segélyre nagyon rászorulok, mert csak ez az egy cipőm [van], és ez is már teljesen rossz állapotban van.

Kérésem támogatása ellen tanulmányi eredményeim se szólnak, mert 4 kitűnő kollokvium és mindhárom gyakorlati tárgyból igen szorgalmas érdemjegy bizonyítja azt, hogy valóban megérdemlem a támogatást.

Kérésem szükségességét támogatja az a körülmény is, hogy bár szüleimtől még a múlt év őszén elszakadtam, azóta még semmiféle ruha és lábbeli-segélyben nem részesültem.

A kért lábbeli száma: 44, a menekült igazolványom száma: 20817/1945.

Bízva abban, hogy Miniszter Úr megérti és méltányolja helyzetemet, kérésemet ismételve vagyok teljes tisztelettel:

Bp [Budapest], 1946. máj[us] 22. Rézhegyi Imre
II. f[él] é[ves] orvostanhallgató

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-59624-1946. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tisztázat.

10.

Szöke Gyula kérelme cipő kiutalás iránt

Miniszter Úr!

Alulírott azon tiszteletteljes kéréssel fordulok Miniszter Úrhoz, hogy részemre cipőt kiutalni méltóztassék.

Kérésemet a következőkben indoklom meg: csehszlovák megszállt területről menekült egyetemi hallgató vagyok, teljesen vagyontalan, jövedelmem nincs. Rokonaim nincsenek, aiktől támogatást remélhetnék, tanulmányaimat és megélhetésemet eddig is a nyújtott segélyek és kedvezmények tették lehetővé.

Kérésemet a következőkben indoklom meg: csehszlovák megszállt területről menekült egyetemi hallgató vagyok, teljesen vagyontalan, jövedelmem nincs. Rokonaim nincsenek, aiktől támogatást remélhetnék, tanulmányaimat és megélhetésemet eddig is a nyújtott segélyek és kedvezmények tették lehetővé.

Kopottas ruhámat és nagyon is viselt egyetlen pár cipőmet megjavítani nem tudtam, újat beszerezni szinte lehetetlen, közel az idő, amikor a kötelező egyetemi előadásokra sem járhatok el, lábbeli hiányában.

Tiszteletteljes kérésemet megismételve és jóindulatú elintézését kérve maradok mély tisztelettel:

Budapest, 1946. május 23. Szöke Gyula
VI. f[él] é[ves] orvostanh[allgató]

[A kérvényre utólag ráírt adat:]

Lábbeliszám: 42

11.

Gödönyi Lajos kérelme lábbeli segélyre

Miniszter Úr!

Alulírott azzal az alázatos kéréssel fordulok a miniszter Úrhoz, hogy mint felvidéki menekült hallgatót lábbeli segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem támogatására szabad legyen felhoznom, hogy még 1945 nyarán, mint magyar egyetemi hallgatónak el kellett hagynom Kassát. Nem sokkal utánam kiutasították szüleimet, akik kevés személyi podgyással érkeztek meg Ózdra, ahol ma is élnek. Édesapám nyug[almazott] vasúti főellenőr, s keresetéből éppen hogy odahaza élelemre telik, amellelt, hogy ötödikes gimnazista öcsémet iskoláztatja. Azelőtt is nehezen tudtunk cipőt venni, ma azonban egyenesen lehetetlenség, mivel még csak cserélni valónk sincs. Menekülésemkor csak a rajtam levő, már akkor is elég rossz állapotban levő cipőmet hagyták meg s még ma is abban járok.

Egyben mellékelem a Népgondozó Hivatal által kiállított menekült igazolványom.

Kérésem meghallgatását remélve

maradok tisztelettel
Gödönyi Lajos

Budapest, 1946. május 23. IV. é[ves] gépészmérnök hallg[ató]
Bp [Budapest] XI. Bartók Béla út 17.

12.

Lukachich Iván kérelme gyorssegély iránt

Miniszter Uram!

Alulírott, mint a Magyar József Nádor Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Közgazdaságtudományi szakának kereskedelmi és közgazdasági osztályának rendes beiratkozott hallgatója, azon tiszteletteljes kéréssel fordulok a Miniszter Úrhoz, hogy engem az egyetemi gyorssegélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem támogatására a következő indokokat hozom fel. Menekült vagyok, 1945-ben szüleimet Csehszlovákiából kiutasították, minek következtében mindenünket elvesztettük. Jelenleg édesapám munka nélkül van, s nekem kell segéd munkás keresetemből a családot eltartanom. Emellett egyetemi tanulmányaimat a legnagyobb nehézségek árán tudom folytatni.

Kérésem mielőbbi elintézését várom.

Tisztelettel:
Lukachich Iván
VI. Budapest, Teréz körút 24/a

13.

Völgyesi Ferenc kérése lábbeli-segélyre

Miniszter Úr!

Alulírott Völgyesi Ferenc azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok Miniszter Úrhoz, hogy engemet lábbeli-segélyben részesíteni szíveskedjék. Kérésemet az alábbiakkal indokolom.

- 1.) Szüleim szlovák területen (Párkányban) élnek. Tőlük teljesen elszakítva élek, s így semmiféle támogatásban nem részesíthetnek. Magyarországon senki hozzám tartozó nem él, akitől valami támogatást remélhetnék.
- 2.) Szüleimtől még a múlt év őszén elszakadtam. Annakidején a rajtam lévő ruhán és lábbelin kívül több ruhaneműt nem tudtam magammal hozni. Az egyetlen öltözet ruhám és különösen lábbelim már teljesen rossz állapotban van.
- 3.) Szüleim szegény parasztekemberek, akikről - ha az 1.) 2.) pontban említett súlyos körülmény nem is állna fenn - megfelelő támogatást akkor sem kaphatnék.
- 4.) Tanulmányi eredményeim az első félévben: 4 kítűnő kolloquium és 3 „igen szorgalmas” érdemjegy.
- 5.) Kérésemet támogatja az a körülmény is, hogy még eddig sem ruha., sem pedig lábbeli-segélyben nem részesültem.

A kért lábbeli száma: 44, menekült igazolványom száma 20816/1945.

Bízva Miniszter Úr megértésében és jóindulatában, kérésemet megismételve vagyok

teljes tisztelettel
Völgyesi Ferenc
II. f[él] é[ves] orv[ostan] halg [hallgató]

14.

Kapfinger Tibor kérelme tanulmányi támogatásért

Magyar vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úrnak!

Alulírott azzal a kéréssel fordulok Miniszter Úrhoz, hogy engem tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék. Felvidéki menekült diák vagyok, aki a Miniszter Úr hathatós támogatása nélkül tanulmányaimat folytatni nem tudom.

Kérésem indoklására felhozom: Édesapám felvidéki tanító, aki a Csehszlovák törvények szerint már 2 éve fizetést nem kap. Semmi jövedelme nincs. Szüleimtől semmiféle támogatást nem kapok.

Kérésem ismételve magam és ügyem a Miniszter Úr jóindulatába ajánlva vagyok

Tisztelettel

Budapest, 1947. márc[ius] 16-án Kapfinger Tibor

[A kérvényre utólag ráírt adatok:]
Igazolom, hogy Kapfinger Tibor a Fáy gimn[ázium] VIII.o[sztályá]nak tanulója.
Kérelmét felterjesztésre tisztelettel ajánlom.

B[uda]pest, 1947. márc[ius] 10. [olvashatatlan aláírás]
igazgató

15.

Szmetana Géza kérvénye diákotthoni tartásdíjának fedezésére

Tekintetes Diák szociális Ügyosztály!

Alulírott azzal a kérelemmel fordulok a Tekintetes Ügyosztályhoz, hogy nekem 100 forintot - a XII. ker[ületi] Áll[ami] Líceum és tanítóképző intézet diákotthonának tartásdíj fedezésére - kiutalni szíveskedjék.

Kérelmem fontosságát a következőkkel igazolom:

- 1.) Csehszlovákiából történt menekülésem alkalmával teljesen nincstelenül jöttem ide.
- 2.) Szüleimet a szlovákok deportálták, s így minden anyagi támogatás számomra megszűnt.
- 3.) A fent nevezett intézet diákotthonának 2 havi (február, március) tartásdíjával tartozom.

Mindezek alapján kéresem teljesítését kérve maradok

Tisztelettel

Budapest, 1947. III. 22. Szmetana Géza
III. évfolyamos tanuló

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-42-3. tétel-51717-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttáza.

16.

Néveri György kérelme tanulmányi segély iránt

Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium
Budapest

Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Úr!

Alulírott - felvidéki menekült tanuló - tisztelettel kérem, hogy tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérelmem támogatására megemlítem, hogy tanulmányaim folytatásához szükséges anyagi támogatást sehonnán sem kapok. Szüleim kis üzletét a Csehszlovák Állam elvette. Így szüleim és testvéreim teljesen kereseti forrás nélkül tengődnek. Tanulmányaimat eddig nagy anyagi nehézségekkel folytattam.

Tekintettel a fent említett indokokra, tisztelettel kérem a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Urat, hogy tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék.

Győr, 1947. március 31. Mély tisztelettel:
Néveri György
III. A. o[sztályos] ker[eskedelmi] isk[olai] tan[uló]

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-42-3. tétel-53652-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttáza.

17.

Varga János kérvénye pénzbeli és ruhabeli megsegítésére

Rákospalota, 1947. IV. 18.

Miniszter Úr!

Mély tisztelettel bátorkodom Önhez fordulni azon kérelemmel, mivel anyagi gondjaim erre késztettek, hogy pénzbeli segélyt kérjek tanulmányaim folytatására és egy öltözet ruhát. Bízva az Ön jóakarátában és nagylelkiségében vagyok bátor ily kérelemmel terhelni.

Kérelmemet a következő indokokkal támasztom alá:

1927. július 31-én születtem Bátorkeszin, Felvidéken. A gimnázium V. osztályát Rozsnyón végeztem el. Nekem, mint magyar diáknak nem volt lehetőségem tanulmányaim folytatására. Szüleim magyarnak vallották magukat, és azóta teljes kereset nélkül vannak. Míg odahaza voltam az én alkalmi keresetemből tartottam el őket. Mint magyar diák nem tettsztem [!] a helybeli szlovák vezetőségnek, és kijelöltek Csehszlovákia való deportálásra. Menekülnöm kellett otthonomból. Február 18-án éjjel egy szál ruhában és minden pénz nélkül jöttem át a Duna jegén. Most minden támaszték nélkül vagyok, és tanulmányaimat szeretném folytatni. Miniszter Úr jóindulatában bízva bátorkodom kérelmemet megismételni.

Maradok teljes tisztelettel
Varga János
tanuló

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-42-3. tétel-65300-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttáza.

17.

Kováts László kérése pénzsegély iránt

Áttelepítési Kormánybiztosság
Budapest

Azzal a tiszteletteljes kérelemmel fordulok a tisztelt Áttelepítési Kormánybiztossághoz, hogy tanítási [!] költségeim fedezésére pénzsegélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérelmemet az alábbiakkal indoklom:

Felvidékről menekültem és teljesen szegény sorsú falusi szülők gyermeke vagyok. A deportálásokkal a csehszlovák hatóságok engem is mezőgazdasági kényszermunkára hurcoltak el Csehszlovákia. Onnét szökés útján tudtam Magyarországra átjutni. Csak a magamon lévő ruhát és a legszükségesebb dolgokat tudtam a határon átmenteni. Jelenleg egy távoli rokonomnál lakom, aki szintén a legnagyobb anyagi nehézségekkel kü[üzködik]. Az átmentett ingóságaimat már be kellett cserélnem élelmiszerért, hogy élelmezni tudjam magam. A helyi Népi Kollégiumban elhelyezést nem tudok kapni, mert a létszám betelt. Szüleimmel való kapcsolatok megszakadt, állítólag az újabb deportálásokkal őket is elhurcolták.

Mivel tanulmányaimat ilyen körülmények között folytatni nem tudom, kérem a tisztelt Áttelepítési Kormánybizottságot, hogy tanulmányaim folytatásában segíteni szíveskedjék.

Győr, 1947. április 20.

Hazafias tisztelettel
Kováts László
/Kováts László ker[eskedelmi] köz[ség] isk[olai] tan[uló]/

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-42-3. tétel-53652-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Géppel írt, kézzel aláírt tiszttáza.

19.
Czakó Ferenc kérelme szigorlati segély iránt

Miniszter Úr!

Alulírott azon tiszteletteljes kéréssel fordulok a miniszter Úrhoz, hogy engemet szigorlati segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésemet a következőkkel indoklom:

Felvidéki menekült egyetemi hallgató vagyok. Szüleim már évek óta teljesen kereset nélkül állnak, vagyonuk ellen pedig a Csehszlovák hatóságok elkobzási eljárást foganatosítottak. Édesapám csak most szabadult hosszabb ideig tartó deportálásból. Ezek miatt tőlük semmiféle támogatásban nem részesülök és a szükséges könyvek, jegyzetek megvásárlása, valamint a vizsgadíjak kifizetése nagy nehézségeket okoz.

Ebben a félévben elért tanulmányi eredményem: jó.

Kérésemet megismételve maradok

Budapest, 1947. június 21-én	Mély tisztelettel Czakó Ferenc II. [olyó] é[ves] h[allgató]
------------------------------	--

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-3. tétel-93105-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézvel írt tiszttáza.

20.
Nagy Lajos kérelme tanulmányi segély iránt

Alulírott Nagy Lajos azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a miniszter Úrhoz, hogy tanulmányaim tovább folytatására tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem indokai:

Szüleim Csehszlovákiában élnek, tőlük segítséget nem kaphatok, sőt [!] hónapok óta még hollétükről sem tudok.

A júniusi érettségi díjam 92 Ft [Forint], amit a legrövidebb időn belül be kell fizetni. Kereseti lehetőségem nincs.

Az országban rokonaim nincsenek, akik esetleg egy ideig ki tudnának segíteni.

Kérésem meghallgatását várva

	Tisztelettel
Budapest, 1947. május 19.	Nagy Lajos Állami Kollégium Üllői út [t] 51. III. em[elet] 359.

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-2. tétel-85520-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézvel írt tiszttáza.

21.
Ifjabb Hulady József kérelme tanulmányi segélyre

Miniszter Úr!

Azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a Miniszter Úrhoz, hogy engem tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék. Kérésem támogatására vagyok bátor megemlíteni, hogy felvidéki menekült vagyok, és most végzem a gimnázium VII. osztályát. A szüleimet még január 20-án deportálták a csehek, és így minden anyagi támogatás nélkül telnek napjaim. Az Állami Kollégiumban (Üllői út 51.) lakom, mint beutalt tag. Rajtam kívül még három testvérem van, akikkel együtt igen nagy anyagi gondokkal küzdök.

Abban a reményben, hogy kérésem szíves meghallgatásra talál vagyok

Budapest, 1947. május 19-én	mély tisztelettel Ifj[abb] Hulady József
-----------------------------	---

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-2. tétel-85520-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézvel írt tiszttáza.

22.
Laurencsik Sándor kérése tanulmányi segély iránt

Miniszter Úr!

Alulírott Laurencsik Sándor gimn[áziumi] VIII. o[sztályos] tanuló azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a Miniszter Úrhoz, hogy engem tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem indoklására felhozom a következőket:

Felvidéki menekült diák vagyok. Szüleimnek az üzletét már egy éve elvették a szlovákok, így ő tőlük semmiféle támogatást nem kaphatok. Négy testvérem van, így az anyagi támogatás otthonról teljesen lehetetlen.

Kérésem megismételve magam és ügyem a Miniszter Úr szíves jóindulatában ajánlva vagyok

Budapest, 1947. máj[us] 19.	tisztelettel: Laurencsik Sándor
-----------------------------	------------------------------------

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-2. tétel-85520-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézvel írt tiszttáza.

23.
Vánky Károly kérelme tanulmányi segély iránt

Vallás- és Közoktatásügyi Minis[ter]ium Diákszociális Osztály
Budapest

Alulírott Vánky Károly azzal a kéréssel fordulok a VKM Diákszociális Osztályához, hogy engem tanulmányi segélyben részesíteni szíveskedjék.

Kérésem támogatására legyen szabad a következőket megemlítenem:

- 1.) Felvidéki menekült vagyok, és most végzem a gimnázium VII. osztályát (Eötvös gimn[ázium])
- 2.) Szüleimet ez év januárjában minden kereseti lehetőségtől megfosztották, mivel a hatóságok megtudták, hogy itt tanulok.
- 3.) Leánytestvérem szintén B[uda]pesten tanul, a bölcsész-vegyészkaron.
- 4.) Anyagi gondjaim olyan nagy[ok], hogy még az 1-Ft-os [Forintos] heti étkezési jegyek sem tudom kiváltani ([az] Állami Kollégium Menzáján).

Kérésem mielőbbi kedvező elintézését várom és vagyok

Budapest, 1947. május 19-én.

mély tisztelettel
Vánky Károly

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-2. tétel-85520-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttáza.

24.

Juhász János kérelme pénzbeli segélyre

Mélyen tisztelt Miniszter Úr.

Alulírott Juhász János Csehszlovákiából menekült ker[eskedelmi] isk[olai] tanuló azzal a tiszteletteljes kéréssel fordulok a Miniszter Úrhoz, hogy [a] tanulmányaimhoz szükséges pénzbeli segélyt folyósítani szíveskedjék.

Kérésem támogatására az alábbi okot hozom fel:

Szüleim Csehszlovákia területén élnek, és így anyagi támogatásom lehetetlen. De még ha a határ ne lenne közbe akkor is nehéz lenne számukra a támogatásom, mert vagyonunk nincs. Vagyon nélkül pedig Csehszlovákia területén magyar embernek igen nehéz a megélhetése.

Magyarország területén pedig nincs olyan összekötésem [!], hogy valaki tanulmányaim folytatásánál segíteni tudna.

Kérésem szíves támogatását kérve maradok

kiváló tisztelettel
Juhász János
II. ker[eskedelmi] középiskolai tan[uló]

Budapest, 1947. május 19-én

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-2. tétel-85520-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttáza.

25.

Schnábel Károly kérelme tanulmányi segély iránt

Miniszter Úr!

Alulírott azon tiszteletteljes kéréssel fordulok [!], hogy részemre tanulmányi segélyt kiutalni szíveskedjék.

Kérésem támogatására felhozom: Csehszlovákiából menekültem, ig[azolvány] sz[ám] 43564/[19]46. Jelenleg a Vas-utcai Ker[eskedelmi] középiskolába járok. Szüleimet a szlovákok Csehországba, Horní-Bosuvba deportálták. Vagyonunkat a szlovákok lefoglalták és a lakásba szlovák telepest ültettek. Így szüleimtől semmi anyagi támogatásba nem részesülök.

Kérésem megismételve, és Miniszter Úr szíves jóindulatába ajánlva vagyok kiváló tisztelettel

Schnábel Károly
Ker[eskedelmi] isk[olai] IV. [osztályos] tanuló
IX. ker[ület] Üllői út 51

Jelzet: MOL XIX-I-1-j-41-2. tétel-85520-1947. (Magyar Országos Levéltár, Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium Nevelési Osztály.) Kézzel írt tiszttáza.

Címkék:

[deportálás](#) ^[2]

[Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium](#) ^[3]

[lakosságcsere](#) ^[4]

Kiadás: 9. évfolyam (2009) 1. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/menekult_felvideki_diakok_segelykerelmei_a_vallas_es_kozoktatasiugyi_miniszteriumhoz.htm

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/menekult_felvideki_diakok_segelykerelmei_a_vallas_es_kozoktatasiugyi_miniszteriumhoz.htm

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/deportalas>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/vallas-es-kozoktatasiugyi-miniszterium>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lakossagcsere>